

Byzantina Symmeikta

Vol 15 (2002)

ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ 15

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΝΙΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ

Χριστίνα ΑΓΓΕΛΙΔΗ, Ευτυχία ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

doi: [10.12681/byzsym.884](https://doi.org/10.12681/byzsym.884)

Copyright © 2014, Χριστίνα ΑΓΓΕΛΙΔΗ, Ευτυχία ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

ΑΓΓΕΛΙΔΗ Χ., & ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Ε. (2008). ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΝΙΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ. *Byzantina Symmeikta*, 15, 11–32. <https://doi.org/10.12681/byzsym.884>

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΝΙΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ

Η εργογραφία του Νίκου Οικονομίδη καλύπτει μισόν αιώνα συνεχούς βυζαντινολογικής παραγωγής και αντικατοπτρίζει τις πρώτες επιστημονικές προσπάθειες του νεαρού ακόμη μαθητή, τις συστηματικές επιλογές ερευνητικών περιοχών από τον διαπρεπή επιστήμονα, τη συνθετική πληρότητα του σοφού δασκάλου. Στην εργογραφία, που συντάξαμε με τη βοήθεια του Jacques Lefort και του Ηλία Αναγνωστάκη, περιλάβαμε κατά χρονολογική σειρά τα αυτοτελή έργα, τα άρθρα και μελέτες σε σύμμεικτους τόμους και περιοδικά, τους τόμους που εκδόθηκαν με την επιμέλειά του, βιβλιοκρισίες, λήμματα σε εξειδικευμένα λεξικά, δημοσιεύματα στον τύπο και, τέλος, μελέτες που κυκλοφόρησαν μετά το θάνατό του, στις 31 Μαΐου 2000.

Η εκτενής εργογραφία αναδεικνύει όχι μόνο τον ακάματο ερευνητικό του μόχθο, αλλά και την συνεχή φροντίδα του για την οργάνωση των βυζαντινών σπουδών και, κυρίως κατά την τελευταία δεκαετία της ζωής του, για τον συντονισμό των ελληνικού επιστημονικού δυναμικού με τη διεθνή έρευνα γύρω από ζητήματα βυζαντινής ιστορίας, φιλολογίας, αρχαιολογίας και ιστορίας της τέχνης, και δικαίου.

Στον κατάλογο δεν περιλαμβάνονται εκδόσεις στις οποίες δεν αναφέρεται ως επιμελητής ή συνεργάτης, μολονότι σε ό,τι αφορά το Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών ο Οικονομίδης ήταν ο ενθουσιώδης οργανωτής και ο αποτελεσματικός συντονιστής κάθε εκδοτικής προσπάθειας.

Χριστίνα Γ. Αγγελίδη και Ευτυχία Παπαδοπούλου

1952

- 1 Ἅγιος Φωκᾶς ὁ Σινωπεύς. Λατρεία καὶ διάδοσις αὐτῆς, *Ἀρχεῖον Πόντου* 17, 1952, 184-219.

1953

- 2 Ἡ χρονολογία τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ ναοῦ τῆς Χρυσοκεφάλου, *Ἀρχεῖον Πόντου* 18, 1953, 214-217.
- 3 Κανὼν Ἰωσήφ τοῦ ὑμνογράφου εἰς ἅγιον Φωκᾶν τὸν Σινωπέα, *Ἀρχεῖον Πόντου* 18, 1953, 218-240.

1955

- 4 Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Νέου, *Νέον Ἀθήναιον* 1, 1955, 205-221 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, I).
- 5 Περὶ χειρόγραφον Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ, *Νέον Ἀθήναιον* 1, 1955, 41-48.
- 6 Πρόσταγμα Ἀλεξίου Δ΄ τοῦ Μεγάλου Κομνηνοῦ περὶ τῆς ἐν Ἀθῶ μονῆς τοῦ Διονυσίου, *Νέον Ἀθήναιον* 1, 1955, 15-25.5
- 7 Σημείωμα περὶ τῶν ἐπιστολῶν Γρηγορίου τοῦ Χιονιάδου, *Ἀρχεῖον Πόντου* 20, 1955, 40-44.
- 8 Σύμμεικτα περὶ Μάρκου Εὐγενικοῦ, *Νέον Ἀθήναιον* 1, 1955, 268-282.

1957

- 9 Αἱ χρονολογίαι εἰς τὸ χρονικὸν Μιχαὴλ τοῦ Παναρέτου, *Νέον Ἀθήναιον* 2, 1957, 71-86.

1960

- 10 Un décret synodal inédit du patriarche Jean VIII Xiphilin concernant l'élection et l'ordination des évêques, *REB* 18, 1960, 55-78 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, II).

1963

- 11 La dernière volonté de Léon VI au sujet de la tétragamie, *BZ* 56, 1963, 46-52 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, IV).
- 12 La "préhistoire" de la dernière volonté de Léon VI au sujet de la tétragamie, *BZ* 56, 1963, 265-270 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, V).
- 13 Le serment de l'impératrice Eudocie (1067). Un épisode de l'histoire dynastique de Byzance, *REB* 21, 1963, 101-128 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, III).

- 14 Φιλοθέου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Ἐγκώμιον εἰς ἅγιον Φωκᾶν, *Νέον Ἀθήναιον* 4, 1963, 83-101.
- 15 Τὸ Corpus τῶν σφραγίδων τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας, *Νέον Ἀθήναιον* 4, 1963, 147-153.

1964

- 16 Contribution à l'étude de la pronoia au XIIIe siècle. Une formule d'attribution de parèques à un pronoiaire, *REB* 22, 1964, 158-175 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, VI).
- 17 On the Date of John VIIIth's Letter to Saridja Beğ (April 1432), *Byzantion* 34, 1964, 104-108 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, VIII).
- 18 Τὸ κάτω ἀρμαμέντον, *Ἀρχεῖον Πόντιου* 26, 1964, 193-196 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, IX).
- 19 Un taktikon inédit du Xe siècle. Cod. Scorial. Gr. R-II-11, *Actes du XIIIe Congrès International des Études Byzantines* 2, Βελιγράδι 1964, 177-183 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, X).
- 20 Une liste arabe des stratèges byzantins du VIIe siècle et les origines du thème de Sicile, *Rivista di Studi Bizantini e Neoellenici* n.s. 1 (XI), 1964, 121-130 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, VII).

1965

- 21 Constantin VII Porphyrogénète et les thèmes de Céphalonie et de Longobardie, *REB* 23, 1965, 118-123 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, XI).
- 22 La cronologia dell' incoronazione dell'imperatore bizantino Costantino VIII (962), *Studi Salentini* 19, 1965, 173-176 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, XIII).
- 23 Recherches sur l'histoire du Bas-Danube aux Xe-XIe siècles: la Mésopotamie de l'Occident, *Revue des Études Sud-Est Européennes* 3, 1965, 57-79 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, XII).

1966

- 24 Σημείωμα γιὰ τὸ κεκυρωμένο ἀντίγραφο παλαιῶν ἐγγράφων τῆς Πάτμου, *Σύμμεικτα* 1, 1966, 120-124.
- 25 The Donations of Castles in the Last Quarter of the XIth Century (Dölger, *Regesten* no. 1012), στο *Polychronion. Festschrift Franz Dölger zum 75. Geburtstag*, Χαϊδελβέργη 1966, 413-417 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, XIV).

26 [σε συνεργασία με τον Π. Νικολόπουλο] Ἱερὰ μονὴ Διονυσίου. Κατάλογος τοῦ ἹΑρχείου (1056-1695), *Σύμμεικτα* 1, 1966, 257-327.

27 [Νεκρολογία] Σωκράτης Β. Κουγέας, *Ὁ Ἐραμιστής* 4, 1966, 198-199.

1967

28 Cinq actes inédits du patriarche Michel Autoreianos, *REB* 25, 1967 [= *Mélanges V. Grumel* II], 113-145 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, XV).

29 Les archives médiévales du Mont Athos: État actuel de l'inventaire et programme de publication, *Proceedings of the XIIIth International Congress of Byzantine Studies*, Οξφόρδη 1967, 489-493 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, XVI).

30 Ὁ Βίος τοῦ ἁγίου Θεοδώρου Κυθήρων (10ος αἰ.) (12 Μαΐου -ΒΗΓ ἀρ. 2430), *Πρακτικὰ τοῦ Γ' Πανιονίου Συνεδρίου* 1, Ἀθήναι 1967, 264-291 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, VII).

1968

31 *Actes de Dionysiou* [Archives de l'Athos, IV], Παρίσι 1968.

32 Ἡ διανομὴ τῶν βασιλικῶν ἐπισκέψεων τῆς Κρήτης καὶ ἡ δημοσιονομικὴ πολιτικὴ τοῦ Μανουὴλ Α' Κομνηνοῦ, *Πεπραγμένα τοῦ Γ' Διεθνoῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου*, Ἀθήναι 1968, 195-201 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, XVII).

33 Σημεῖωμα γιὰ τὸν Ἀνδρόνικο Ε' Παλαιολόγο (1390), *Θησαυρίσματα* 5, 1968, 23-31 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, XVIII).

1969

34 Le haradj dans l'empire byzantin du XVe siècle, *Actes du Ier Congrès International des Études Balkaniques et Sud-Est Européennes* 3, Σόφια 1969, 681-688 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, XIX).

1970

35 Ἱερὰ μονὴ Κωνσταμονίτου. Κατάλογος τοῦ ἹΑρχείου (1047-1686), *Σύμμεικτα* 2, 1970, 416-436.

36 Ἱερὰ μονὴ Σταυρονικήτα. Κατάλογος τοῦ ἹΑρχείου (1533-1661), *Σύμμεικτα* 2, 1970, 437-458.

37 [Βιβλιοκρισία] F. Dölger, J. Karayannopoulos, *Byzantinische Urkundenlehre*, [Handbuch der Altertumswissenschaft 12. Abt., 3 T., 1 Bd. Byzantinisches Handbuch 3. T. 1] Μόναχο: *Journal of Hellenic Studies* 90, 1970, 265-266.

1971

- 38 A propos des relations ecclésiastiques entre Byzance et la Hongrie au XIe siècle: le métropolite de Turquie, *RÉSEE* 9, 1971, 527-533 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, XX).
- 39 Correspondence between Heraclius and Kavādh-Široe in the Paschal Chronicle (628), *Byzantion* 41, 1971, 269-281 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, XXI).
- 40 L'organisation de la frontière orientale de Byzance aux Xe-XIe siècles et le taktikon de l'Escorial, *Actes du XIVe Congrès International des Études Byzantines, Rapports II*, Βουκουρέστι 1971, 73-90 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, XXIV).

1972

- 41 *Les listes de préséance byzantines des IXe et Xe siècles* [Le Monde Byzantin], Παρίσι 1972.

1973

- 42 Notes sur un praktikon de pronotaire, *TM* 5, 1973, 335-346 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, XXIII).
- 43 Quelques boutiques de Constantinople au Xe s.: prix, loyers, imposition, *DOP* 26, 1973, 345-356 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, VIII).
- 44 Two Seals of Symeon Metaphrastes, *DOP* 27, 1973, 323-326.
- 45 Vardariotes-W.l.n.d.r.-V.n.nd.r.: Hongrois installés dans la vallée du Vardar en 934, *Südost-Forschungen* 32, 1973, 1-8 (ανατ. *Documents et études sur les institutions de Byzance*, XXII).
- 46 [Βιβλιοκρισία] P. Lemerle, A. Guillou, N. Svoronos avec la collaboration de Denise Papachryssanthou, *Actes de Lavra. Première partie: Des origines à 1204* [Archives de l'Athos, V], Παρίσι 1970: *BZ* 66, 1973, 80-82.

1974

- 47 [Βιβλιοκρισία] V. Laurent, *Le corpus des sceaux de l'empire byzantin 5. Première partie: L'Église. I. L'Église de Constantinople. A: La hiérarchie* [Publications de l'Institut Français d'Études Byzantines], Παρίσι 1963: *Speculum* 49/4, 1974, 746-747.

1975

- 48 A Chronological Note on the First Persian Campaign of Heraclius (622), *BMGS* 1, 1975, 1-9.

- 49 Les premières mentions de thèmes dans la Chronique de Théophane, *ZRVI* 16, 1975, 1-8.
- 50 [Βιβλιοκρισία] Λ. Πολίτης-Μ. Ι. Μανούσακας, *Συμπληρωματικοί κατάλογοι χειρογράφων Ἁγίου Ὁρους* [Ἑλληνικά. Παράρτημα, 24], Θεσσαλονίκη 1973: *Südost-Forschungen* 34, 1975, 433-435.
- 51 [Βιβλιοκρισία] Δ.Α. Ζακυθινός, *Βυζαντινὴ Ἱστορία 324-1071. Ἀνατύπωση μετὰ βιβλιογραφικῶν συμπληρωμάτων*, Αθήνα 1977: *Südost-Forschungen* 34, 1975, 430-431.

1976

- 52 *Documents et études sur les institutions de Byzance*, Λονδίνο 1976 (ανατ. αρ. 7, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 27, 28, 30, 31, 32, 35, 36, 37, 40, 41).
- 53 La décomposition de l'empire byzantin à la veille de 1204 et les origines de l'empire de Nicée: à propos de la Partitio Romaniae, *Actes du XVe Congrès International des Études Byzantines. Rapports*, Αθήνα 1976, 3-28 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, XX).
- 54 L'évolution de l'organisation administrative de l'empire byzantin au XIe siècle (1025-1118), *TM* 6, 1976, 125-152 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, X).
- 55 Leo VI and the Narthex of Saint Sophia, *DOP* 30, 1976, 151-172 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, XI).
- 56 Leo VI's Legislation of 907 Forbidding Fourth Marriages. An Interpolation in the Procheiros Nomos (IV, 25-27), *DOP* 30, 1976, 173-193 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, IV).
- 57 Monastères et moines lors de la conquête ottomane, *Südost-Forschungen* 35, 1976, 1-10.
- 58 [Βιβλιοκρισία] *Ioannis Scylitzae Synopsis Historiarum*, κριτική έκδοση I. Thurn, Βερολίνο-Νέα Υόρκη 1973: *BZ* 69, 1976, 69-71.

1977

- 59 John VII Paleologus and the Ivory Pyxis at Dumbarton Oaks, *DOP* 31, 1977, 329-337.
- 60 Le support matériel des documents byzantins, στο *La Paléographie grecque et byzantine*, Paris 1977, 385-416.
- 61 [Βιβλιοκρισία] Η.-G. Beck (επιμ.), *Studien zur Frühgeschichte Konstantinopels* [Miscellanea Byzantina Monacensia, 14], Μόναχο 1973: *Südost-Forschungen* 36, 1977, 371-372.

- 62 [Βιβλιοκρισία] Denise Papachryssanthou, *Actes du Prôtaton* [Archives de l'Athos, VII], Παρίσι 1975: *BZ* 70, 1977, 359-360.

1978

- 63 *Actes de Kastamonitou* [Archives de l'Athos, IX], Παρίσι 1978.
 64 The Mosaic Panel of Constantine IX and Zoe in Saint Sophia, *REB* 36, 1978, 219-232 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, XV).
 65 Theodora Despoina ton Boulgaron in a Prostagma of Michael IX (September 1318), *Byzantine Studies/Études Byzantines* 5, 1978, 201-211.

1979

- 66 *Hommes d'affaires grecs et latins à Constantinople (XIIIe-Xve s.)*, Montréal-Paris 1979.
 67 Ένα πρόσταγμα του Μαθαίου Καντακουζηνού (4 Δεκεμβρίου 1353), *Σύμμεικτα* 3, 1979, 53-62.
 68 Η ένοποίηση του εϋρασιατικού χώρου (945-1071), *Ίστορία του Έλληνικού Έθνους*, τόμ. Η', Αθήνα 1979, 98-151.
 69 Η κρίσιμη δεκαετία 1071-1081, *Ίστορία του Έλληνικού Έθνους*, τόμ. Θ', Αθήνα 1979, 8-12.
 70 Η τέταρτη Σταυροφορία και η άλωση της Κωνσταντινουπόλεως (1204), *Ίστορία του Έλληνικού Έθνους* τόμ. Θ', Αθήνα 1979, 36-41.
 71 Έρεά Μονή Δοχειαρίου. Κατάλογος του Άρχείου (1037-1695), *Σύμμεικτα* 3, 1979, 197-263.
 72 L' "éporée" de Digénis et la frontière orientale de Byzance aux Xe et XIe siècles, *TM* 7, 1979, 375-397 (ανατ. *Byzantium form the Ninth Century to the Fourth Crusade*, XVII).
 73 Quelques remarques sur le scellement à la cire des actes impériaux byzantins (XIIIe-XVe s.), *Zbornik Filozofskog Fakulteta* 14/1, 1979 (= *Mélanges Fr. Barišić*), 123-128.
 74 The Chancery of the Grand Komnenoi: Imperial Tradition and Political Reality, *Άρχεϊον Πόντου* 35, 1979, 299-332.
 75 Το νέο κράτος της μέσης βυζαντινής περιόδου, *Ίστορία του Έλληνικού Έθνους*, τόμ. Η', Αθήνα 1979, 154-179.
 76 [Βιβλιοκρισία] Κωνσταντίνα Π. Μέντζου, *Συμβολαί εις την μελέτην του οικονομικού και κοινωνικού βίου της πρώιμου βυζαντινής περιόδου. Η προσφορά τῶν ἐκ Μ. Ἀσίας καὶ Συρίας ἐπιγραφῶν καὶ ἀγιολογικῶν κειμένων* [Βιβλιοθήκη Σοφίας Ν. Σαριπόλου, 31], Αθήνα 1975: *BZ* 72, 1979, 350-351.

- 77 [Βιβλιοκρισία] W. Seibt, *Die Skleroi. Eine prosopographisch-sigillographische Studie* [Byzantina Vindobonensia, 9], Βιέννη 1976: *BZ* 72, 1979, 352.

1980

- 78 The Properties of the Deblitzenoi in the Fourteenth and Fifteenth Centuries, στο Angeliki E. Laiou-Thomadakis (επιμ.), *Charanis Studies. Studies in Honor of Peter Charanis*, New Brunswick 1980, 176-198.
- 79 [Βιβλιοκρισία] W. Seibt, *Die byzantinischen Bleisiegel in Österreich. 1. Teil: Kaiserhof* [Veröffentlichungen der Kommission für Byzantinistik, 2], Βιέννη 1978: *Speculum* 55, 1980, 397-399.
- 80 [Βιβλιοκρισία], V. Vavřínek (επιμ.), *Beiträge zur byzantinischen Geschichte im 9.-11. Jh.*, Πράγα 1978: *Südost-Forschungen* 39, 1980, 449-450.
- 81 [Βιβλιοκρισία] D. M. Nicol, *Church and Society in the Last Centuries of Byzantium*, Cambridge 1979: *Speculum* 55, 1980, 872-873.
- 82 [Βιβλιοκρισία] I. M. Κονιδάρης, *Τὸ δίκαιον τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας ἀπὸ τοῦ 9ου μέχρι καὶ τοῦ 12ου αἰῶνος*, Αθήνα 1979: *Südost-Forschungen* 39, 1980, 450-451.

1981

- 83 A propos des armées des premiers Paléologues et des compagnies de soldats, *TM* 8, 1981 (= *Hommage à P. Lemerle*), 353-371.
- 84 El sistema de gobierno del imperio bizantino, *Historia Universal*, Βαρκελώνη 1981, 191-202.
- 85 Les sceaux de plomb byzantins conservés dans les collections de l'Université de Harvard (Dumbarton Oaks, Fogg Museum of Art), *XVI. Internationaler Byzantinistenkongress. Akten 1. Beiheft*, Βιέννη 1981 (= *JÖB* 31/Beiheft).
- 86 Οἱ αὐθένται τῶν Κρητικῶν τὸ 1118, *Πεπραγμένα τοῦ Δ' Διεθνoῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου*, τόμ. 2, Αθήνα 1981, 308-317 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, XVIII).
- 87 Οἱ δύο σερβικὲς κατακτήσεις τῆς Χαλκιδικῆς τὸν ΙΔ' αἰῶνα, *Δίπτυχα* 2, 1980-1981, 294-299.
- 88 St George of Mangana, Maria Skleraina and the Malyj Sion of Novdogord, *DOP* 34/35, 1980-1981, 239-246 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, XVI).
- 89 [Βιβλιοκρισία] P. Lemerle, A. Guillou. N. Svoronos, Denise Papachryssanthou, *Actes de Lavra II* [Archives de l'Athos, VII], Παρίσι 1977, καὶ *Actes de Lavra III* [Archives de l'Athos, X], Παρίσι 1979: *BZ* 74, 1981, 55-57.

1982

- 90 Λήμμα Augusta, *Dictionary of the Middle Ages*, τόμ. 1.

1983

- 91 (σε συνεργασία με τον P. Canivet) [Jean Argyropoulos], La comédie de Katablattas. Invective byzantine du XVe s., *Δίπτυχα* 3, 1982-1983, 1-97.
- 92 Les Danishmendides entre Byzance, Bagdad et le sultanat d'Iconion, *Revue Numismatique*, 6e série, 25, 1983, 189-207 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, XIX).
- 93 Οί βυζαντινοί δουλοπάροικοι, *Σύμμεικτα* 5, 1983, 295-302 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, IX).
- 94 Presthlavitza, the Little Preslav, *Südost-Forschungen* 42, 1983, 1-9 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, XIV).
- 95 The Dedicatory Inscription of Eğri Taş Kilisesi (Cappadocia), *Okeanos. Essays presented to I. Ševčenko* (=Harvard Ukrainian Studies 7), 1983, 501-506 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, VI).
- 96 The Usual Lead Seal, *DOP* 37, 1983, 147-157.
- 97 [Βιβλιοκρισία] P. Lemerle, A. Guillou, N. Svoronos, Denise Papachryssanthou avec la collaboration de S. Ćirković, *Actes de Lavra IV: Études historiques-Actes Serbes- Compléments et Index* [Archives de l'Athos, XI], Παρίσι 1982: *BZ* 76, 1983, 334-335.
- 98 [Βιβλιοκρισία] P. Lemerle, G. Dagron, S. Ćirković, *Actes de Saint Pantéléèmon* [Archives de l'Athos, XII], Παρίσι 1982: *BZ* 76, 1983, 335-336.
- 99 [Βιβλιοκρισία] Απ. Καρπόζηλος, *Συμβολή στη μελέτη του βίου και του έργου του Ἰωάννη Μαυρόποδος*, Ιωάννινα 1983: *Südost-Forschungen* 42, 1983, 486-488.
- 100 [Βιβλιοκρισία] W. Treadgold, *The Byzantine State Finances in the Eighth and Ninth Centuries*, Νέα Υόρκη-Λονδίνο 1982: *Canadian Slavonic Papers* 25, 1983, 462-463.
- 101 Λήμματα Autocrator, Basileus, Basilics: *Dictionary of the Middle Ages*, τόμ. 2, και Caesar (Roman Imperial Title): *Dictionary of the Middle Ages*, τόμ. 3.

1984

- 102 *Actes de Docheiariou* [Archives de l'Athos, XIII] Παρίσι 1984.
- 103 Σημείωμα για τὸ Τραπεζουντιακὸ Εὐαγγέλιο 531 τῆς Walters Art Gallery (Baltimore), *Ἀρχεῖον Πόντου* 39, 1984, 145-148.
- 104 Theophylact Excubitus and his Crowned "Portrait": an Italian Rebel of the Late Xth Century?, *ΔΧΑΕ* 12, 1984, 195-202.

- 105 [Βιβλιοκρισία] Helga Köpstein (επιμ.), *Besonderheiten der byzantinischen Feudalentwicklung. Eine Sammlung von Beiträge zu den frühen Jahrhunderten* [Berliner Byzantinistische Arbeiten, 50] Βερολίνο 1983: *Südost-Forschungen* 43, 1984, 570-571.
- 106 Λήμματα Curopalates, Despot, Dux, Eclogue, Epanagoge: *Dictionary of the Middle Ages*, τόμ. 4.

1985

- 107 (σε συνεργασία με τους J. Lefort, Denise Papachryssanthou, Hélène Métrévéli) *Actes d'Iviron I* [Archives de l'Athos, XIV], Παρίσι 1985.
- 108 *Byzantine Lead Seals* [Dumbarton Oaks Byzantine Collection, 7], Washington DC-Dumbarton Oaks 1985.
- 109 La Chancellerie impériale de Byzance du 13e au 15e siècle, *REB* 43, 1985, 167-195.
- 110 Mesembria in the Ninth Century: Epigraphical Evidence, *Byzantine Studies/Études Byzantines* 8/11/12, 1981/1984/1985, 269-273 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, II).
- 111 Ὁ μέγας δρουγγάριος Εὐστάθιος Κυμνειαῖος καὶ ἡ σφραγίδα του (1099), *Βυζαντινά* 13, 1985 (= *Δώρημα στον Ι. Καραγιαννόπουλο*), 899-907.
- 112 Silk Trade and Production in Byzantium from the Sixth to the Ninth Century, *DOP* 39, 1985, 33-53.
- 113 Some Remarks on the Apse Mosaic of Saint Sophia, *DOP* 39, 1985, 167-195.
- 114 Λήμματα George of Pisidia: *Dictionary of the Middle Ages*, τόμ. 5, καὶ Harmenopoulos (Constantine), *Isapostolos: Dictionary of the Middle Ages*, τόμ. 6.

1986

- 115 *A Collection of Dated Byzantine Lead Seals*, Washington DC-Dumbarton Oaks 1986.
- 116 A propos d'une nouvelle publication de sceaux byzantins, *REB* 44, 1986, 263-267.
- 117 Das Verfalland im 10.-11. Jahrhundert: Verkauf und Besteuerung, *Fontes Minores* 7, 1986, 161-168 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, V).
- 118 Ἡ Πεῖρα περὶ παροίκων, στο Β. Κρεμμυδάς, Χρύσα Μαλιτζέου, Ν. Μ. Παναγιωτάκης (επιμ.), *Ἀφιέρωμα στὸν Νῆκο Σβορώνο*, Ρέθυμνο 1986, 232-241 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, XIII).

- 119 L'artiste amateur à Byzance, στο X. Barral y Altet (επιμ.), *Artistes, artisans et production artistique au Moyen Age*, τόμ. I, Παρίσι 1986, 45-50 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, XI).
- 120 Le dédoublement de Saint Théodore et les villes d'Euchaïta et d' Euchaneia, *An. Boll.* 105, 1986, 327-335 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, I).
- 121 Ottoman Influence on Late Byzantine Fiscal Practice, *Südost-Forschungen* 45, 1986, 1-24.
- 122 Τὰ ζῶα τοῦ ἀρμαμένου δὲν ἀγγαρεύονται, *Δίπτυχα* 4, 1986, 49-52.
- 123 The «Peira» of Eustathios Romaios: an Abortive Attempt to Innovate in Byzantine Law, *Fontes Minores* 7, 1986, 169-192 (ανατ. *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, XII).
- 124 [Βιβλιοκρισία] D. J. Geanakoplos, *Byzantium. Church. Society, and Civilisation Seen through Contemporary Eyes*, Σικάγο-Λονδίνο 1984: *Canadian Journal of History/Annales Canadiennes d'Histoire* 20, 1982 (εκδ. 1986), 385-386.
- 125 Λήμματα Law (Byzantine), *Logothete: Dictionary of the Middle Ages*, τόμ. 7.

1987

- 126 De l'impôt de la distribution à l'impôt de quotité. A propos du premier cadastre byzantin, *ZRVI* 26, 1987, 9-19.
- 127 Des Valaques au service de Byzance? A propos de l'utilisation du mot κομάντιον au Xe et XIe siècles, *RÉSEE* 25/2, 1987, 187-190.
- 128 Ἡ ἐπέδουση σὲ ἀκίνητα γύρω στὸ ἔτος 1000, *Τὰ Ἱστορικά* 7, 1987, 15-26.
- 129 Ἡ Ἀναγέννηση καὶ τὸ Βυζάντιο, στο Α. Μαρκόπουλος (επιμ.), *Βυζάντιο καὶ Εὐρώπη. Ἀ' Διεθνῆς Βυζαντινολογικὴ Συνάντηση (Δελφοί 1985)*, Αθήνα 1987, 247-253.
- 130 Le boullotèrion du César Constant (336/337) trouvé à Beaumont-sur-Oise, *Studies in Byzantine Sigillography* 1, 1987, 105-115.
- 131 Τὰ βυζαντινὰ μολυβδόβουλλα ὡς ἱστορικὴ πηγή, *Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν* 62, 1987, 3-18.
- 132 The Lead Blanks Used for Byzantine Seals, *Studies in Byzantine Sigillography* 1, 1987, 97-103.
- 133 [Επιμ.] *Studies in Byzantine Sigillography* 1, Washington, Dumbarton Oaks Trustees for Harvard University, 1987.
- 134 [Βιβλιοκρισία] A. A. M. Bryer, D. Winfield, *The Byzantine Monuments and Topography of the Pontos* [Dumbarton Oaks Studies, 20], Washington DC-Dumbarton Oaks 1985: *Ἀρχεῖον Πόντου* 41, 1987, 414-419.

- 135 Λήμματα Magistros: *Dictionary of the Middle Ages*, τόμ. 8, και Nikephoros II Phocas (r. 963–969), Philotheos (fl. ca. 900), Phocas (547–610): *Dictionary of the Middle Ages*, τόμ. 9.

1988

- 136 (σε συνεργασία με τον A. Cutler) An Imperial Byzantine Casket and its Fate at a Humanist's Hands, *The Art Bulletin*, March 1988, 77–87.
- 137 Βογομιλικά κατάλοιπα κοντά στη Θεσσαλονίκη, *Δέκατο Πέμπτο Συμπόσιο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης (Αθήνα, 13–15 Μαΐου 1988). Πρόγραμμα και περιλήψεις εισηγήσεων και ανακοινώσεων*, Αθήνα 1988, 73–74.
- 138 Byzantium between East and West (XIII–XV c.), στο *Byzantium and the West c. 850–c. 1200*, Amsterdam 1988, 319–332.
- 139 Byzantium and the Western Powers in the Thirteenth to Fifteenth Centuries, *BF* 13, 1988, 319–332.
- 140 Middle Byzantine Provincial Recruits: Salary and Armament, στο J. Duffy, J. Peradotto (επιμ.), *Gonimos. Neoplatonic and Byzantine Studies Presented to L. G. Westerink at 75*, Buffalo N.Y. 1988, 121–136.
- 141 Mount Athos and its Levels of Literacy, *DOP* 42, 1988, 167–178.
- 142 Τὰ πατριαρχικά, μοναστηριακά και ιδιωτικά έγγραφα, στο *Θησαυροί τῆς Μονῆς Πάτμου*, Αθήνα 1988, 338–339.
- 143 Tax Exemptions for the Seculary Clergy under Basil II, στο Julian Chrysostomides (επιμ.), *Καθηγήτρια. Essays Presented to Joan Hussey*, Λονδίνο 1988, 317–326.
- 144 Tribute or Trade? The Byzantine-Bulgarian Treaty of 716, *Studia Slavico-Byzantina et Medievalia Europensia* 1, 1988, 29–31.
- 145 Λήμματα Pseudo-Kodinos, Porphyrogenitos, Procheiros Nomos: *Dictionary of the Middle Ages*, τόμ. 10, και Sebastokrator, Taxation (Byzantine): *Dictionary of the Middle Ages*, τόμ. 11.

1989

- 146 Commerce et production de la soie à Byzance, στο *Hommes et richesses dans l'empire byzantin I [Réalités Byzantines]*, Παρίσι 1989, 187–192.
- 147 Ὁ ταξιάρχης Κρήτης, *Ἀριάδνη* 5, 1989 (= *Ἀφιέρωμα στον Σ. Ἀλεξίου*), 119–124.
- 148 [Βιβλιοκρισία] W. Treadgold, *The Byzantine Revival, 780–842*, Stanford 1988: *Ἑλληνικά* 40, 1989, 170–172.

- 149 [Βιβλιοκρισία] Αθ. Μαρκόπουλος (επιμ.), *Κωνσταντίνος Ζ΄ ο Πορφυρογέννητος και η εποχή του. Β΄ Διεθνής Βυζαντινολογική Συνάντηση (Δελφοί, 22-26 Ιουλίου 1987)*, Αθήνα 1989: Εφημ. Το Βήμα, 12 Νοεμβρίου 1989.

1990

- 150 (σε συνεργασία με τους J. Lefort, Denise Papachryssanthou, Vassiliki Kravari, Hélène Métrénéli) *Actes d'Iviron II* [Archives de l'Athos, XVI], Παρίσι 1990
- 151 *La brebis égarée et retrouvée: l'apostat et son retour*, στο D. Simon (επιμ.), *Religieuse Devianz*, Frankfurt am Main 1990, 143-157.
- 152 *Life and Society in the Eleventh Century Constantinople*, *Südost-Forschungen* 49, 1990, 1-14.
- 153 *Reused Byzantine Gold Bullae*, *Studies in Byzantine Sigillography* 2, 1990, 95-103.
- 154 *The Contents of the Byzantine House from the Eleventh to the Fifteenth Century*, *DOP* 44, 1990, 205-214.
- 155 [Επιμ.] *Studies in Byzantine Sigillography* 2, Washington D.C.-Dumbarton Oaks 1990.

1991

- 156 (σε συνεργασία με τον J. Nesbitt) *Catalogue of Byzantine Seals at Dumbarton Oaks and in the Fogg Museum of Art 1: Italy, North of the Balkans, North of the Black Sea*, Washington DC-Dumbarton Oaks 1991.
- 157 *Caratteri esterni degli atti*, στο A. Guillou (επιμ.), *La civiltà bizantina. Oggetti e Messaggi. Fonti diplomatiche e società delle provincie* [Corsi di Studi, 1980-1985], Ρώμη 1991, 21-86.
- 158 *Le kommerkion d'Abydos, Thessalonique et le commerce bulgare au IXe siècle*, στο Vassiliki Kravari, Cécile Morisson, J. Lefort (επιμ.), *Hommes et Richesses dans l'empire byzantin II (VIIIe-XVe s.)* [Réalités Byzantines, 3], Παρίσι 1991, 241-248.
- 159 *Terres du fisc et revenu de la terre aux Xe-XIe siècles*, στο Vassiliki Kravari, Cécile Morisson, J. Lefort (επιμ.), *Hommes et Richesses dans l'empire byzantin II (VIIIe-XVe s.)*, Παρίσι 1991, 321-337.
- 160 *The Holy Icon as an Asset*, *DOP* 45, 1991, 35-44.
- 161 *Το Ἅγιον Ὄρος*, στο *Σιμωνόπειρα. Ἅγιον Ὄρος*, Αθήνα 1991, 15-18.
- 162 [Επιμ.], *Το Βυζάντιο κατά τον 12ο αιώνα. Κανονικό Δίκαιο, κράτος και κοινωνία* [Εταιρεία Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών μελετών. Διπύκων Παράφυλλα 3], Αθήνα 1991.

- 163 Λήμματα στο *ODB*: Τόμ. I, Acts (Documentary), Ambassadors, Boilas (Will of Eustathios), Budget, Cadaster, Capitatio-jugatio, caput (lat. head), Chancery, Charagma, Chrysobull, City Taxes, Commutation (Lat. adearatio), Copy (official), [σε συνεργασία με τον A. Kazhdan] Corruption, Customs. Τόμ. II, Fiscal System, Formularies, Indiction, Jugum, Kanon (Fiscal term), Kommerkiarios [σε συνεργασία με τον A. Kazhdan] Kommerkion, Menologem. Τόμ. III, Parakolouthemata, Prisoners (Exchanges of), Prostagma, Records, Rescriptum (or Lysis), Secondary Taxes, Sigillion, Synetheia [σε συνεργασία με τον M. C. Bartusis] Tax Alleviation, Taxation (treatises on) [σε συνεργασία με τον A. Kazhdan] Tax Collectors, Tithe, Titles (Purchase of), Treasure (Trove), Treaties.

1992

- 164 *Byzantium from the Ninth Century to the Fourth Crusade*, Λονδίνο 1992 (ανατ. των αρ. 26, 39, 46, 47, 48, 49, 54, 70, 72, 74, 75, 76, 77, 82, 89, 90, 91, 92, 95).
- 165 Byzantine Diplomacy, A.D. 1204-1453: Means and Ends, στο J. Shepard-S. Franklin (επιμ.), *Byzantine Diplomacy*, Ashgate 1992, 73-88.
- 166 Η στολή του επάρχου κι ο Σκυλίτζης της Μαδρίτης, *Ευφρόσυνον. Αφιέρωμα στον Μανόλη Χατζηδάκη*, Αθήνα 1992, 422-434.
- 167 L'uomo d'affari, στο G. Cavallo (επιμ.), *L'uomo bizantino*, Rome 1992, 209-251.
- 168 The First Century of the Monastery of Hosios Loukas, *DOP* 46, 1992 (=Homo byzantinus. Papers in Honor of Alexander Kazhdan), 245-255.
- 169 [Βιβλιοκρισία] F. Winkelmann (επιμ.), *Volk und Herrschaft im frühen Byzanz. Methodische und quellenkritische Probleme* [Berliner Byzantinistische Arbeiten, 58], Βερολίνο 1991: *Südost-Forschungen* 51, 1992, 483-484.
- 170 [Βιβλιοκρισία] J. Haldon, *Byzantium in the Seventh century. Transformations of a Culture*, Cambridge 1990: *Canadian Journal of History/Annales Canadiennes d'Histoire* 27, 1992, 103.

1993

- 171 Le marchand byzantin des provinces (IXe-XIe s.), στο *Mercati e Mercanti nell'Alto medioevo: L'area Euroasiatica e l'area Mediterranea* (SCIAM XL), Spoleto 1993, 633-665.
- 172 Literacy in Thirteenth-Century Byzantium. An Example from Western Asia Minor, στο J. Langdon, S. W. Reinert et al. (επιμ.), *Το Ελληνικόν. Studies in Honor of Speros Vryonis Jr.*, Νέα Υόρκη 1993, 253-265.

- 173 Ο πολιτικός ρόλος του λαού των επαρχιών στο Βυζάντιο (7ος-11ος αι.), *Επιστημονικό Συμπόσιο στη μνήμη Νίκου Σβορώνου (30-31 Μαρτίου 1990)*, Αθήνα 1993, 187-199.
- 174 The Turks in Europe (1305-13) and the Serbs in Asia Minor (1313), στο Ε. Zachariadou (επιμ.), *The Ottoman Emirate (1300-1389)*, Ρέθυμνο 1993, 159-168.
- 175 The Turks in the Byzantine Rhetoric of the Twelfth Century, στο C. E. Farah (επιμ.), *Decision Making and Change in the Ottoman Empire*, The Thomas Jefferson University Press 1993, 149-155.
- 176 [Επιμ.] *Studies in Byzantine Sigillography* 3, 1993.

1994

- 177 (σε συνεργασία με τους J. Lefort, Denise Papachryssanthou, Hélène Métrévéli) *Actes d'Iviron III* (Archives de l'Athos, XVIII) Παρίσι 1994.
- 178 (σε συνεργασία με τον J. Nesbitt) *Catalogue of Byzantine Seals at Dumbarton Oaks and in the Fogg Museum of Art 2. South of the Balkans, the Islands, South of Asia Minor*, Washington DC-Dumbarton Oaks 1994.
- 179 From Soldiers of Fortune to Gazi Warriors: the Tzympe Affair, στο C. Heywood-C. Imber (επιμ.), *Studies in Ottoman History in Honour of Professor V. L. Ménage*, Istanbul 1994, 239-247.
- 180 Η αυτοκράτειρα αγία Σοφία, στο *Θυμίαμα στη μνήμη της Λασκαρίνας Μπούρα*, Αθήνα 1994, 235-238.
- 181 La couronne dite de Constantin Monomaque, *TM* 12, 1994, 241-262.
- 182 La fiscalité byzantine et la communauté villageoise au XIe s., *Septième Congrès International d'Études du sud-est européen. Rapports*, Αθήνα 1994, 89-104.
- 183 La rinascita delle istituzioni bizantine dopo il 1204, στο P. Toubert, A. Paravicini Bagliani (επιμ.), *Federico II e il mondo mediterraneo I*, Παλέρμο 1994, 320-332.
- 184 Pour une nouvelle lecture des inscriptions de Skripou en Béotie, *TM* 12, 1994, 479-493.
- 185 Ρώσοι έμποροι και στρατιώτες στην Κωνσταντινούπολη, στο *Χίλια χρόνια Ελληνισμού-Ρωσίας*, Αθήνα 1994 41-51.
- 186 Σε ποίο βαθμό ήταν εκχρηματισμένη η μεσοβυζαντινή οικονομία;, στο Χρύσα Μαλτέζου, Θ. Δετοράκης, Χ. Χαραλαμπίδης (επιμ.), *Ροδωνιά. Τιμή στον Μ. Ι. Μανούσακα*, Ρέθυμνο 1994, 363-370.
- 187 [Επιμ.] *Studies in Byzantine Sigillography* 4, Washington D.C.-Dumbarton Oaks 1994.

- 188 (σε συνεργασία με τους Κ. Κωνσταντινίδη κ.ά.) *Σοφία. Ηλεκτρονική Βιβλιοθήκη Βυζαντινής Ιστορίας και Τέχνης*, Παραγωγοί: Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη, First Πληροφορική ΑΕ, IBM Ελλάς ΑΕ, Αθήνα 1994.
- 189 [Βιβλιοκρισία] J.-Cl. Cheynet, Cécile Morrisson, W. Seibt, *Sceaux byzantins de la Collection Henri Seyrig*, Παρίσι 1991: *BZ* 86-87, 1993-1994, 508-510.
- 190 [Βιβλιοκρισία] Ευ. Κυριάκης, *Βυζάντιο και Βούλγαροι (7ος-10ος αι.). Συμβολή στην εξωτερική πολιτική του Βυζαντίου* [Ιστορικές Μονογραφίες, 13], Αθήνα 1993: *Südost-Forschungen* 53, 1994, 519-520.
- 191 [Βιβλιοκρισία], R. C. Bondoux, J.-Cl. Cheynet, J.-P. Grélois, V. Kravari, J. Lefort, J.-M. Martin, *Les géométries du fisc byzantin* [Réalités byzantines, 4], Παρίσι 1991: *Annales E.S.C.* 48/2, 1993, 390-392.

1995

- 192 (σε συνεργασία με τους J. Lefort, Denise Papachryssanthou, Hélène Métrévéli) *Actes d'Iviron IV* (Archives de l'Athos, XIX), Παρίσι 1995.
- 193 Byzance: à propos de l'alphabétisation, στο J. Hamesse (επιμ.), *Bilan et Perspectives des Études Médiévales en Europe*, Louvain-la-Neuve 1995, 35-42.
- 194 Η εγγραματοσύνη των Κρητικών γύρω στο 1200, *Πεπραγμένα του Ζ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου Β/2*, Ρέθυμνο 1995, 44-53.
- 195 Η χορηγία στη μέση βυζαντινή περίοδο (8ος-12ος αι.), *Δέκατο Πέμπτο Συμπόσιο Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη (Αθήνα, 12-14 Μαΐου 1995). Πρόγραμμα και περιλήψεις εισηγήσεων και ανακοινώσεων*, Αθήνα 1995, 52.
- 196 L'épigraphie des bulles de plomb byzantines, στο G. Cavallo, C. Mango (επιμ.), *Epigrafia Medievale greca e latina. Ideologia e funzione. Atti del seminario di Erice, 12-18 settembre 1991* [Biblioteca del Centro per il collegamento degli studi medievali e umanistici in Umbria, 11], Spoleto 1995, 153-168.
- 197 Όρος Ῥωμαίων καὶ Βουλγάρων, *Διεθνές Συμπόσιο. Βυζαντινή Μακεδονία 324-1430*, Θεσσαλονίκη 1995, 239-243.
- 198 The Anonymous Seal, *Studies in Byzantine Sigillography* 4, 1995, 71-79.
- 199 The Concept of "Holy War" and Two Tenth-century Byzantine Ivories, στο T. Miller, J. Nesbitt (επιμ.), *Peace and War in Byzantium. Essays in Honor of George T. Dennis, S.J.*, Washington DC 1995, 62-86.
- 200 The Jews of Chios (1049): a Group of Excusati, *Mediterranean Historical Review* 10, 1995 (= *Studies in Honour of David Jacoby*), 218-225 (πβ. αρ. 214).
- 201 Το μερίδιο των μοναστηριών στην αγορά της τουρκοκρατούμενης Θεσσα-

- λονίκης (1400), *Χριστιανική Θεσσαλονίκη. Σταυροπηγιακές και ενοριακές μονές. ΚΗ' Δημήτρια, Ζ' Επιστημονικό Συμπόσιο*, Θεσσαλονίκη 1995, 73-79.
- 202 [Βιβλιοκρισία] A. Dierkens, D. Misonne, J.-M. Sansterre, *Le monachisme à Byzance et en Occident du VIIe au Xe siècle*, *Revue Benedictine* 103/1-2, 1993: *Annales H.SS.* 50/1, 203.
- 203 [Βιβλιοκρισία] E. Malamut, *Sur la route des saints byzantins*, Παρίσι 1993: *Annales H.SS.* 50/4, 891-892.

1996

- 204 *Fiscalité et exemption fiscale à Byzance (IXe-XIe s.)* [Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών. Μονογραφίες, 2], Αθήνα 1996.
- 205 (σε συνεργασία με τον J. Nesbitt) *Catalogue of Byzantine Seals at Dumbarton Oaks and in the Fogg Museum of Art 3. West, Northwest and Central Asia Minor and the Orient*, Washington DC-Dumbarton Oaks 1996.
- 206 Βυζαντινό Βατοπαίδι. Μια μονή της υψηλής αριστοκρατίας, στο *Ίερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου. Παράδοση-Ίστορία-Τέχνη*, Άγιον Όρος 1996, 209-213.
- 207 Emperors of the Romans - Emperor of the Romania, στο Ευ. Παπαδοπούλου (επιμ.), *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα* [Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών. Διεθνή Συμπόσια 3], Αθήνα 1996, 121-128.
- 208 Ματζουκίνα-Ματζουκάτος in Ptochoprodromos, στο C. N. Constantinides, N. M. Panagiotakes, Elizabeth Jeffreys et al. (επιμ.), *Φιλέλλην. Studies in Honour of Robert Browning* [Βιβλιοθήκη. Istituto Ellenico di studi bizantini e post bizantini di Venezia, 17], Βενετία 1996, 315-319.
- 209 Meždunarodnijat karakter na Sveta Gora prez Srednovekovieto, *Rodina* 4, 1996, 23- 28.
- 210 Ο Άθως και το σπουδαϊκό πρότυπο κοινοβίου, στο *Το Άγιον Όρος Χθες-σήμερα-αύριο*, Θεσσαλονίκη 1996, 239-245.
- 211 Patronage in Palaiologan Mt Athos, στο A. Bryer, Mary Cunningham (επιμ.), *Mount Athos and Byzantine Monasticism*, Ashgate 1996, 99-111.
- 212 Pour une typologie des villes "séparées" sous les Paléologues, στο W. Seibt (επιμ.), *Geschichte und Kultur der Paliologenzeit*, Βιέννη 1996, 169-175.
- 213 St Andrew, Joseph the Hymnographer and the Slavs of Patras, στο J.-O. Rosenquist (επιμ.), *Λειμών. Studies Presented to Lennart Rydén on his Sixty-Fifth Birthday*, Uppsala 1996, 71-78.
- 214 The Jews of Chios (1049): a Group of Excusati, στο B. Arbel (επιμ.), *Intercultural Contacts in the Medieval Mediterranean*, Λονδίνο 1996, 218-225 (πβ. αρ. 200).

- 215 The Medieval Via Egnatia, στο E. Zachariadou (επιμ.), *The Via Egnatia under Ottoman Rule (1380-1699)*, Ρέθυμνο 1996, 9-16.
- 216 The Significance of Some Imperial Monumental Portraits of the 10th and 11th Centuries, *Zograf* 25, 1996 [= *Spomenica Gordane Babić Djordjević*], 23-26.
- 217 The Social Structure of the Byzantine Countryside in the First Half of the Xth Century, *Σύμμεικτα* 10, 1996, 105-125.
- 218 Προσφώνιση, στο *Hommage à Gilbert Dagron à l'occasion de son élection à l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres*, Παρίσι 1996, 25-28.
- 219 Πρόλογος, στο *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ΄ αιώνα* (πβ. αρ. 207), 11-12.
- 220 Πρόλογος, στο Ελεωνόρα Κουντιούρα-Γαλάκη, *Ὁ βυζαντινὸς κληρὸς καὶ ἡ κοινωμία τῶν «Σκοιεινῶν αἰώνων»* [Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Ινστιτούτο Βυζαντινῶν Ερευνών. Μονογραφίες, 3], Αθήνα 1996, 11-12.
- 221 Το νέο μακεδονικό ζήτημα, Εφημ *Το Βήμα* (6 Οκτωβρίου 1996), Α14.

1997

- 222 Byzantine Archives of the Palaiologan Period, 1258-1453, στο R. Britnell (επιμ.), *Pragmatic Literacy East and West 1200-1330*, The Boydell Press 1997, 189-197.
- 223 Καλλιτέχνης και ερασιτέχνης καλλιτέχνης στο Βυζάντιο, στο Μαρία Βασιλάκη (επιμ.), *Το πορτραίτο του καλλιτέχνη στο Βυζάντιο*, Ηράκλειο 1997, 107-120.
- 224 Le temps des faux, στο *Ο Άθως στους 14ο-16ο αιώνες* [Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Ινστιτούτο Βυζαντινῶν Ερευνών. Αθωνικά Σύμμεικτα, 4], Αθήνα 1997, 69-74.
- 225 Το δικαστικό προνόμιο της Νέας Μονής Χίου, *Σύμμεικτα* 11, 1997, 49-62
- 226 The Bookcover of Maria Magistrissa (ca. 900), *Bolletino de la Badia Greca di Grottaferrata* n.s. 51, 1997, 167-175.
- 227 The Economic Region of Constantinople: From Directed Economy to Free Economy and the Role of the Italians, στο G. Arnaldi, G. Cavallo (επιμ.), *Europa medievale e il Mondo Bizantino. Contatti effettivi e possibilità di studi comparati (Tavola rotonda del XVIII congresso del CISH- Montreal, 29 agosto 1995)* [Nuovi studi storici, 40], Ρώμη 1997, 221-238.
- 228 Title and Income at the Byzantine Court, στο H. Maguire (επιμ.), *Byzantine Court Culture from 829 to 1204*, Washington D.C.-Dumbarton Oaks 1997, 199-215.
- 229 Το όπλο του χρήματος, Κ. Τσικνάκης (επιμ.), *Το εμπόλεμο Βυζάντιο (9ος-12ος αι.)* [Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Ινστιτούτο Βυζαντινῶν Ερευνών. Διεθνή Συμπόσια, 4], Αθήνα 1997, 261-268.

- 230 Πρόλογος, στο *Το εμπόλεμο Βυζάντιο (9ος-12ος αι.)* (πβ. αρ. 229), 9-10.
 231 Θεώνη Μπαζαίου-Barabas, *Σύμμεικτα* 11, 1997, 187-188.
 232 [Βιβλιοπαρουσίαση] A. Guillou, *Ο βυζαντινός πολιτισμός*, μτφρ. P. Odorico και Σ. Τσοχανταρίδου, Αθήνα 1996: Εφημ. *Το Βήμα*, 30 Μαρτίου 1997, Σ07.
 233 Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών. Έργο του η μελέτη και η διεθνής προβολή της ιστορίας και του πολιτισμού του Βυζαντίου, Εφημ. *Η Καθημερινή*, 23 Νοεμβρίου 1997, *Επτά Ημέρες «Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών»*.

1998

- 234 Andronic II Paléologue et la ville de Kroia, στο Χ. Γάσπαρης (επιμ.), *Οι Αλβανοί στο Μεσαίωνα*, Αθήνα 1998 [Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών. Διεθνή Συμπόσια, 5], 241-247.
 235 A propos de la première occupation byzantine de la Bulgarie (971-ca. 986), στο *Εύψυχία. Mélanges offerts à Hélène Ahrweiler* [Byzantina Sorbonensia, 16] Παρίσι, 1999, 581-589.
 236 Il livello economico di Creta negli anni intorno al 1204, στο Gh. Ortalli (επιμ.), *Venezia e Creta. Atti del Convegno internazionale di studi (Iraklion-Chanià, 30 settembre - 5 ottobre 1997)*, Βενετία 1998, 175-181.
 237 L'archonte slave de l'Hellade au VIIIe s., *Viz. Vrem.* 55 (80), 1998, 111-118.
 238 Liens de vassalité dans un apanage byzantin du XIIIe siècle, στο I. Ševčenko, I. Hutter (επιμ.), *Ἄετός. Studies in Honour of Cyril Mango Presented to Him on April 1998*, Στουτγάρδη-Λιψία, 1998, 257-263.
 239 Πόλεις-commercia στην Μικρά Ασία του 10ου αιώνα, στο Σ. Λαμπάκης (επιμ.), *Η βυζαντινή Μικρά Ασία (6ος-12ος αι.)* [Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών. Διεθνή Συμπόσια, 6-Κέντρο για την μελέτη του Ελληνισμού «Σπύρος Βασίλειος Βρυώνης». Αρχαίος, Μεσαιωνικός, Νέος Ελληνισμός, 27], Αθήνα 1998, 67-72.
 240 Τὰ ἱστορικά ἀρχεῖα τοῦ Ἁγίου Ὄρους, στο *Θησαυροὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους*, 2η ἐκδ., [Θεσσαλονίκη] 1998, 505-523.
 241 Πρόλογος, στο *Οι Αλβανοί στο Μεσαίωνα* (πβ. αρ. 234), 9-10.
 242 (σε συνεργασία με τον Σπ. Βρυώνη) Πρόλογος, στο *Η βυζαντινή Μικρά Ασία* (πβ. αρ. 239), 7-8.
 243 Παρουσίαση, στο Β. Βλυσίδου, Ε. Κουντούρα-Γαλάκη, Στ. Λαμπάκης, Τ. Λουγγής, Α. Σαββίδης, *Η Μικρά Ασία των θεμάτων. Έρευνες πάνω στη γεωγραφική φυσιογνωμία και προσωπογραφία των βυζαντινών θεμάτων της Μικράς Ασίας (7ος-11ος αι.)* [Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών. Ερευνητική Βιβλιοθήκη, 1], Αθήνα 1998 7-8.

- 244 [Επιμ.] *Studies in Byzantine Sigillography* 5, Washington D.C.-Dumbarton Oaks 1998.
- 245 Βυζάντιο και Δύση. Οι θρησκευτικές διαφορές και ο κοινός μουσουλμανικός κίνδυνος, Εφημ. *Η Καθημερινή*, 1η Νοεμβρίου 1998, *Επτά Ημέρες* «Σταυροφορίες».

1999

- 246 Administrative language and its public deployment, στο Ev. Chrysos, I. Wood (επιμ.), *East and West: Modes of Accomodation. Proceedings of the First Plenary Conference at Merida* [Transformation of the Roman World, 5], Leiden-Boston-Köln 1999, 47-59.
- 247 Αγροτικό περίσσειμα και ο ρόλος του κράτους γύρω στο 1300, στο *Ο Μανουήλ Πανσέληνος και η εποχή του* Αθήνα 1999 [Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών. Το Βυζάντιο Σήμερα, 3], 195-205.
- 248 La tour du grand chartulaire Lapardas à Thessalonique, *Zograf* 27, 1998-1999 [= *Spomenica Vojislava Koraća*], 33-36.
- 249 Les marchands qui voyagent, ceux qui ne voyagent pas et la pénurie de textes géographiques byzantins, στο A. Dierkens, J.-M. Sansterre, J.-L. Kupper, (επιμ), *Voyages et voyageurs à Byzance et en Occident du VIe au XIe siècle. Actes du colloque international organisé par la Section d'Histoire de l'Université Libre de Bruxelles en collaboration avec le Département des Sciences Historiques de l'Université de Liège (5-7 mai 1994)* [Bibliothèque de la Faculté de Philosophie et Lettres de l'Université de Liège, 278], Λιέγη 1999, 307-319.
- 250 L' "unilinguisme" officiel de Constantinople byzantine (VIe-XIIIe s.), *Σύμμεικτα* 13, 1999, 9-22.
- 251 Μονή Βατοπεδίου. Τα προνόμια του ΙΑ΄ αιώνα, στο *Ιερά μονή Βατοπεδίου. Ιστορία και τέχνη*, Αθήνα 1999 [Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών. Αθωνικά Σύμμεικτα, 7], 14-22.
- 252 On Sigillographic Epigraphy, *Studies in Byzantine Sigillography* 6, 1999, 37-42.
- 253 The Medieval Archives of Mount Athos as a source for Balkan History, στο *Tarihte güney-doğu Avrupa: Balkanolojinin dünü, bugünü ve sorunları*, Άγκυρα 1999, 109-115.
- 254 [Επιμ], *Studies in Byzantine Sigillography* 6, Washington DC-Dumbarton Oaks 1999.
- 255 [Βιβλιοκρισία] Claudia Sode, *Byzantinische Bleisiegel in Berlin* [Ποικίλα Βυζαντινά, 14], Βόννη 1997: *BZ* 92, 1999, 168-169.

- 256 Ιστορικών σύντομον της παρούσης βίβλου, στο A. Kazhdan (in collaboration with L. F. Sherry, Christine Angelidi), *A History of Byzantine Literature (650-850)* [Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών/ Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών. Ερευνητική Βιβλιοθήκη 2], Αθήνα 1999, ix.
- 257 Πρόλογος, στο A. Nanetti, *Documenta veneta Coroni e Methoni rogata* [Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών. Πηγές 3], Αθήνα 1999, 8-9.
- 258 Διονύσιος Ζακυθνής. Κορυφαίος βυζαντινολόγος με διεθνή ακτινοβολία, Εφημ. *Τα Νέα*, 14 Δεκεμβρίου 1999, Ν16 (πβ. αρ. 264).

2000

- 259 A note on the campaign of Staurakios in the Peloponnese (783/784), *ZRVI* 38, 1999-2000, 61-66.
- 260 La réintroduction des lettres majuscules dans l'écriture minuscule. Les origines du monocondyle, στο G. Prato (επιμ.), *I manoscritti greci tra riflessione e dibattito. Atti del V Colloquio Internazionale di Paleografia Greca (Cremona, 4-10 ottobre 1998)*, Φλωρεντία 2000, τόμ. I, 239-248 και *Tavole*, 179-186 (Pl. 1-6).
- 261 Le bateau de Chilandar, στο *Colloque Scientifique International «Huit siècles du monastère de Chilandar». Histoire, vie spirituelle, littérature, art et architecture, Octobre 1998* [Académie serbe des Sciences et des Arts. Colloques Scientifiques XCV, classe des sciences historiques vol. 27], Βελιγράδι 2000, 29-33.
- 262 Οί αυλικοί τίτλοι στὸν *Πατριολόγο* καὶ ὁ κόσμος ποὺ ἀντικατοπτρίζουν, στο Σ. Κακλαμάνης, Αθ. Μαρκόπουλος, Γ. Μαυρομάτης (επιμ.), *Ἐνθύμησις Νικολάου Μ. Παναγιωτάκη*, Ηράκλειο 2000, 527-534.
- 263 Réflexions sur le monocondyle épiscopal du 16e s., στο Σ. Πατούρα (επιμ.), *Η ελληνική γραφή κατά τους 15ο και 16ο αιώνες* [Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών. Διεθνή Συμπόσια, 7], Αθήνα 2000, 53-63.
- 264 Διονύσιος Ζακυθνής. Κορυφαίος βυζαντινολόγος με διεθνή ακτινοβολία, στο *Πρόσωπα του 20ού αιώνα*, Αθήνα 2000, 131-134 π(β. αρ. 258).

2001

- 265 Le monastère de la Sainte Trinité à Boradion sur le Bosphore, στο Sarolta Takaács, Claudia Sode (επιμ.), *Novum Millenium. Studies in Byzantine History and Culture presented to Paul Speck*, Ashgate 2001, 267-270.
- 266 Some Byzantine State Annuitants: *Epi tes (Megales) Hetaireias* and *Epi Ton Barbaron*, *Σύμμεικτα* 14, 2001, 9-28.

- 267 Pictorial Propaganda in XIIIth Century Constantinople, *Glas CCCXC de l'Académie serbe des sciences et des arts, Classe des sciences et des arts* 11, 2001, 93-102.
- 268 The Historical Significance of the Byzantine Presence in Italy, στο Ν. Οικονομίδης (επιμ.), *Ο παλιώτης Ελληνισμός από τον Ζ΄ στον ΙΒ΄ αιώνα. Μνήμη Νίκου Παναγιωτάκη* [Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών. Διεθνή Συμπόσια, 8], Αθήνα 2001, xiii-xxiii
- 269 [Επιμ.] *Ο παλιώτης Ελληνισμός από τον Ζ΄ στον ΙΒ΄ αιώνα. Μνήμη Νίκου Παναγιωτάκη* [Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών. Διεθνή Συμπόσια, 8], Αθήνα 2001.
- 270 Προσφώνηση, στο *Ο παλιώτης Ελληνισμός* (πβ. αρ. 269), xvii-xviii.

2002

- 271 Writing Materials, Documents, and Books, στο Angeliki E. Laiou (επιμ.), *The Economic History of Byzantium. From the Seventh through the Fifteenth Century*, Dumbarton Oaks-Washington 2002 [Dumbarton Oaks Studies, 39], τόμ. 2, 581-584.
- 272 The Role of the Byzantine State in the Economy, στο *The Economic History of Byzantium* (πβ. αρ. 271), τόμ. 3, 965-1050.
- 273 Παρουσίαση του προγράμματος Ιστορικής Γεωγραφίας του ΙΒΕ, στο Πέτρος Γ. Θέμελης, Βούλα Κόντη (επιμ.), *Πρωτοβυζαντινή Μεσσίνη και Ολυμπία. Αστικός και αγροτικός χώρος στη Δυτική Πελοπόννησο* [Εταιρεία Μεσσηνιακών Αρχαιολογικών Σπουδών/ Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών/ΕΙΕ], Αθήνα 2002, 17-19.

2003

- 274 How to become a Saint in XIth century Byzantium: A Practical Guide, στο Ε. Κουντούρα-Γαλάκη (επιμ.), *Οί ήρωες της ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας. Οί νέοι ἅγιοι, 8ος-16ος αἰώνας* [Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών. Διεθνή Συμπόσια] (υπό εκτύπωση).
- 275 Ὁψιμη ιεραποστολή στη Λακωνία, στο Βούλα Κόντη (επιμ.), *Ο μοναχισμός στην Πελοπόννησο από τον 4ο μέχρι τον 15ο αιώνα (Αίγιο, 5-6 Μαΐου 2000)*, Αθήνα [Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών. Συμπόσια] (υπό εκτύπωση)

